

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIG Poland” w Lublinie

POWIAT
ŚWIDNICKI

JAK DZIAŁAĆ BEZPIECZNIE W CYBERPRZESTRZENI

Prawne aspekty cyberprzemocy
Konsekwencje – Obrona - Odpowiedzialność

Materiał dla
Dzieci i Młodzieży

Autor:
DOROTA ULIKOWSKA
Prawnik

Materiał przygotowany w ramach Umowy zawartej z POWIATEM ŚWIDNICKIM

- z dnia 14.12.2020r. -

o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w powiecie świdnickim w 2021r. przez organizację pozarządową.

Publikacja bezpłatna!

Realizator Zadania

Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland"

z siedzibą w Lublinie

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin

NIP: 712-01-69-716

tel.: (81) 710-46-30 / fax: (81) 746-13-24

mail: sekretariat@oic.lublin.pl

<http://www.oic.lublin.pl>

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Wpis do rejestru Agencji Zatrudnienia nr 371

I punkt

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	10:00-14:00	Starostwo Powiatowe w Świdniku ul. Niepodległości 13 II piętro, pokój 56
Wtorek	08:00-12:00	
Środa	08:00-12:00	
Czwartek	08:00-12:00	
Piątek	08:00-12:00	

Miejsce
świadczenia
pomocy

II punkt -TRAWNIKI

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Środa	11.30 – 15.30	Ośrodek Pomocy Społecznej - Trawniki 630
Czwartek	-	-
Piątek	8.30 – 12.30	Ośrodek Pomocy Społecznej - Trawniki 630

Zapisy na wizyty:

Termin wizyty ustalany
jest telefonicznie

Nr tel. 691 965 484

II punkt - MEŁGIEW

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	-	-
Wtorek	8.30 – 12.30	Urząd Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2
Środa	-	-
Czwartek	8.30 – 12.30	Urząd Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2
Piątek	-	-

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Podstawowe zagadnienia

• Podmioty prawa

1

• Dobra osobiste człowieka

2

• Naruszenie czci – naruszenie wizerunku, zniesławienie

3

• Włamania – internet zastrzeżony hasłem

4

• Groźby karalne – dziecko ofiarą

5

• Wulgaryzmy – granice wolności słowa w sieci

6

• Nękanie – złośliwe niepokojenie, dokuczanie

7

Podmioty prawa cywilnego

**Osoba
fizyczna**

**Osoba
prawna**

**Podmiot
ustawowy**

PRZYKŁADY
Spółka akcyjna
Spółka z o.o.
Fundacja
Stowarzyszenie

PRZYKŁADY
Spółka jawna
Sp. partnerska
Wspólnota
mieszkaniowa

Osoba fizyczna

Czyli każdy człowiek, który posiada dwie zdolności:

- Zdolność prawną
- Zdolność do czynności prawnych

Osoba fizyczna

Człowiek posiada szereg cech osobistych:
odróżniają go do innych osób i wyznaczają sytuację prawną

- imię i nazwisko
 - zmiana imienia i nazwiska jest możliwa
- pseudonimy
 - np. w związku z działalnością artystyczną, czy literacką
- kształt linii papilarnych
 - dla osób, które nie potrafią pisać mogą być cechą odróżniającą, formą podpisu

Zdolność prawna

**Oznacza, że każdy człowiek:
może uzyskać prawa majątkowe i niemajątkowe**

Na przykład może:

- otrzymać spadek
- posiadać samochód lub inną rzecz

**Zdolność prawną ma każdy człowiek
od chwili urodzenia aż do śmierci**

Samodzielne działania – kryteria

Wiek osoby

**Zdolność do czynności
prawnych**

**Czyli podejmowanie samodzielnych
decyzji w swoim własnym imieniu**

Z punktu widzenia
zdolności do czynności prawnych
rozzróżniamy 3 kategorie osób:

Osoby **nie posiadają**
zdolności
do czynności
prawnych

**Od urodzenia
do 13 lat**

Osoby
mają **ograniczoną**
zdolność
do czynności
prawnych

Od 13 do 18 lat

Osoby
mają **pełną**
zdolność
do czynności
prawnych

Powyżej 18 lat

Pełna zdolność do czynności prawnych

Nabywa się ją z chwilą
uzyskania pełnoletności

Osoby takie mogą:

- zawierać wszystkie umowy
- w pełni rozporządzać swoim majątkiem
- są całkowicie odpowiedzialne za swoje działania

Ograniczona zdolność do czynności prawnych

Ograniczoną zdolność do samodzielnego działania ma młodzież, czyli osoby małoletnie, które ukończyły 13 lat, ale jeszcze nie ukończyły lat 18.

Zobacz, co możesz zrobić sam(a), bez zgody rodzica, czy opiekuna:

- zawierać drobne umowy z życia codziennego, np. drobne zakupy
- zawrzeć umowę o pracę
- rozporządzać swoim zarobkiem (chyba że sąd opiekuńczy z ważnych powodów postanowi inaczej)
- rozporządzać rzeczami, które rodzice (opiekunowie) przekazali Ci do swobodnego użytku

Do ważności wszystkich innych czynności, których dokonasz potrzebna jest zgoda Twoich rodziców lub opiekunów

Nie ma zdolności do czynności prawnych

Osoba, która nie ukończyła 13 lat

W imieniu małoletnich dzieci działają rodzice.

Do ukończenia 13 lat możesz samodzielnie podejmować tylko drobne czynności, np.: możesz kupić długopis lub batona albo pójść do fryzjera żeby obciąć włosy

Czym są dobra osobiste człowieka?

Dobra osobiste człowieka:

- są chronione prawem
- przysługują każdemu człowiekowi

Katalog dóbr osobistych jest w art. 23 Kodeksu cywilnego
Jest to katalog otwarty, ma przykładowe dobra osobiste:

- zdrowie
- wolność, w tym wolność sumienia
- bezpieczeństwo
- godność i dobre imię
- nazwisko lub pseudonim
- dane osobowe
- wizerunek
- tajemnica korespondencji
- nietykalność mieszkania
- twórczość naukową, artystyczną,

Materiał: JAK DZIAŁAĆ BEZPIECZNIE W CYBERPRZESTRZENI
 Autor: Dorota Ulikowska-prawnik

Naruszenie dóbr osobistych

W szczególności:

- nazwisko /pseudonim
- dobre imię / cześć / godność
- wizerunek

Naruszenie wizerunku

Do naruszenia wizerunku osoby dochodzi wtedy, gdy:

Dokonamy upublicznienia np.:

- wizerunku, czyli zdjęcia koleżanki
- nazwiska albo pseudonimu kolegi

JAK?

- bez zgody tej osoby
- bez wiedzy osoby
- lub wbrew woli osoby

Kasia Nowak

Antek Kowalski

Naruszenie wizerunku

PAMIĘTAJ!

Przed opublikowaniem wizerunku koleżanki, kolegi lub innej osoby **MUSISZ** wcześniej uzyskać ich zgodę.

Zgoda musi być jednoznaczna i wyraźna.

Kasia Nowak

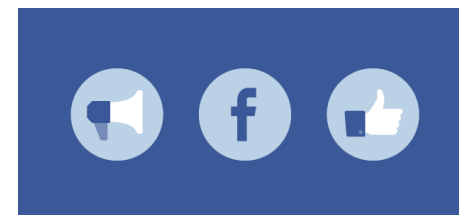

Antek Kowalski

Naruszenie wizerunku

Formy naruszenia wizerunku:

- **Umieszczenie zdjęcia lub filmu** przedstawiającego koleżankę lub kolegę
 - na stronie internetowej
 - na blogu lub
 - w serwisie społecznościowym itp.
- **Rzesłanie zdjęcia** przedstawiającego koleżankę lub kolegę albo filmiku z ich udziałem
 - e-mailem
 - telefonem komórkowym

Co może zrobić pokrzywdzony?

Pokrzywdzone dziecko/ nastolatek

w imieniu małoletniego działają rodzice, opiekunowie

gdy jego wizerunek został bezprawnie naruszony

może żądać zaniechania tego działania

Pamiętaj o zabezpieczeniu dowodów naruszenia:

- imię i nazwisko osoby, która naruszyła Twój wizerunek
- adres użytkownika, adres e-mail, numer telefonu
- adres strony WWW, na której ukazał się Twój wizerunek
- imię i nazwisko osób, które mogłyby być świadkami

Ochrona dóbr osobistych czyli ochrona wizerunku

DODATKOWE ŻĄDANIA:

- usunięcia jego skutków
- złożenia oświadczenia lub oświadczeń
 - w odpowiedniej treści i formie
- naprawienia szkody majątkowej
 - na zasadach ogólnych
- zadośćuczynienia
 - pieniężnego lub
 - zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny

IKLAMA

760679/A,DZ

Wyrażam głęboki żal i przepraszam
Pana **Grzegorza Hajdarowicza**
za opublikowanie przeze mnie
na forum internetowym „[parkiet.com](#)”
pod nickiem „[zalamanie21](#)” sformułowań
pomawiających i znieważających
jego osobę oraz godzących w dobre imię
grupy Gremi – *Tomasz Ochocki*

Kodeks cywilny (art. 24)

– Ochrona dóbr osobistych, w tym Ochrona wizerunku

*§ 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również **żądać zadośćuczynienia pieniężnego** lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.*

*§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona **szkoda majątkowa**, poszkodowany może **żądać jej naprawienia** na zasadach ogólnych.*

TRAGICZNY PRZYKŁAD

Napiętnowany

Film został nagrany telefonem komórkowym przez nastolatkę. Film ma 3,5 min, ale jest szokujący.

Na filmie Kasia opowiada o swojej randce z Jankiem, z pikantnymi szczegółami, wyśmiewa Janka, używa też brzydkich słów. Potem umieściła film w sieci. Obejrzało go kilkaset tysięcy osób.

Po trzech tygodniach Janek powiesił się w swoim mieszkaniu. Targnął się na własne życie po tym, jak zobaczył internetowe zwierzenia nastolatki i jak stał się obiektem kpin wszystkich dookoła.

WŁAMANIA

Dokonane w Internecie
strzeżonego hasłem
lub innym zabezpieczeniem

Czyli włamanie wirtualne
ale odpowiedzialność realna

Formy włamań, czyli włamania na:

konto e-mailowe

profil w serwisie społecznościowym

bloga

inne miejsce

vloga

strzeżone hasłem lub innym zabezpieczeniem
w celu uzyskania jakichś informacji

Na czym polega włamanie?

zmiana
hasła

zmiana
w treści

zmiana
wyglądu
strony
lub
profilu

dodanie
lub
usunięcie
zdjęć

niszczenie
lub
uszkodza-
nie

Co może zrobić pokrzywdzony?

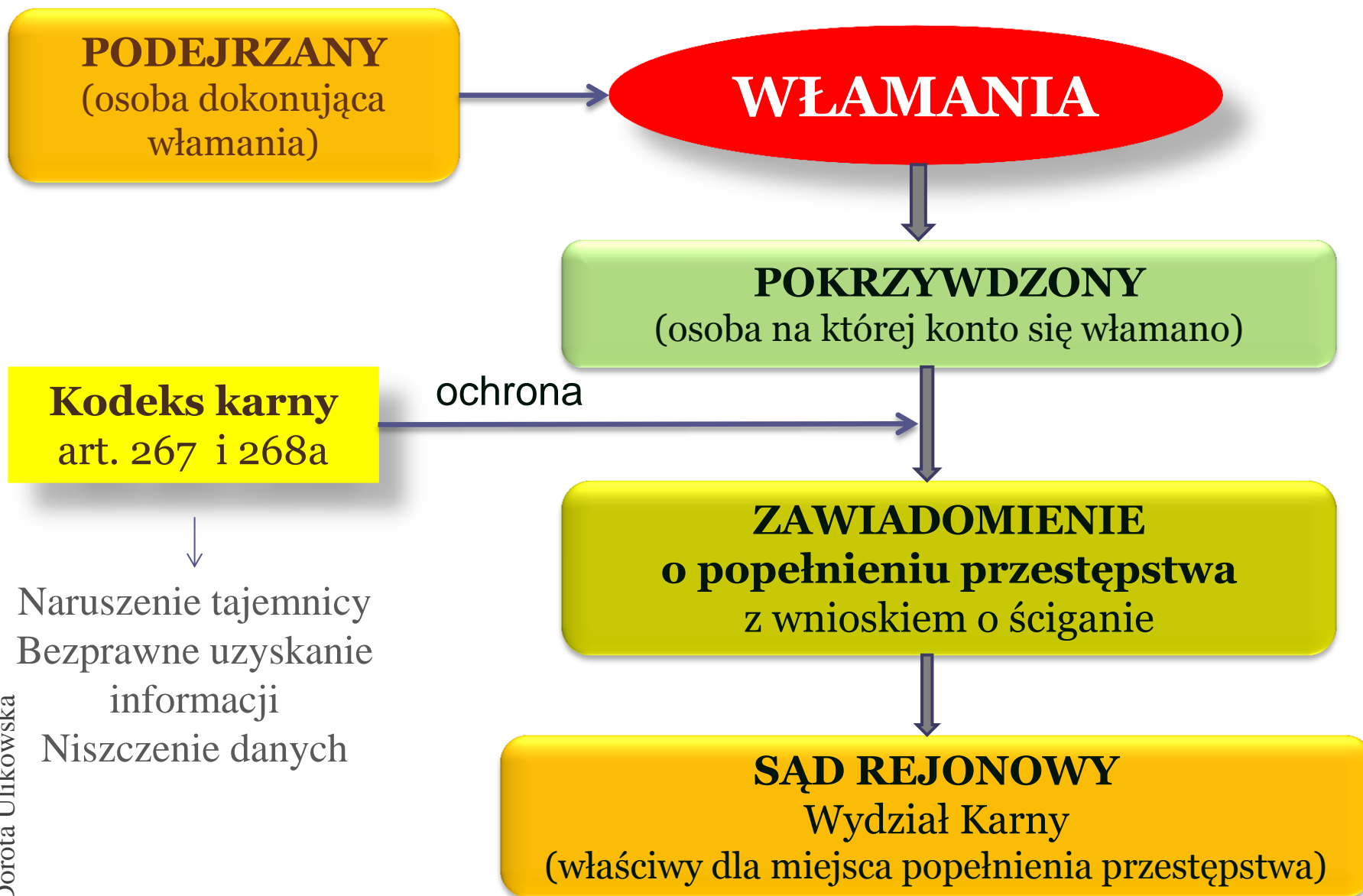
Pokrzywdzony

- lub jego przedstawiciel, czyli rodzice, opiekunowie
- składa zawiadomienie na policję/ do prokuratury /
- o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
- podaje fakty i okoliczności włamania
- dowody, jeśli się takie posiada
- imię i nazwisko osób, które mogłyby być świadkami
- dziecko/nastolatek będzie przesłuchiwane

Policja / Prokuratura

zajmą się wyjaśnieniem okoliczności sprawy

Postępowanie w przypadku włamania

TRAGICZNY PRZYKŁAD

Ofiara oszustwa i szantażu

Filip, 15-latek, za pośrednictwem Skype'a przez kilka tygodni prowadził rozmowę z Olą - dziewczyną mieszkającą na drugim krańcu Polski, będącą w jego wieku, którą poznał na portalu społecznościowym.

Oszuści, którzy włamali się na konto Filipa na Skypie, twierdzili, że nagrali rozmowy Filipa i Oli.

Grozili, że nagranie ujawnią rodzicom, chyba że chłopak wpłaci na specjalne konto pieniądze.

Filip skoczył z mostu. Zginął na miejscu.

GROŹBA polega na groźeniu innej osobie
popęlnieniem przestępstwa na jej szkodę
lub szkodę jej najbliższej osoby/ osób

GROŹBA

Gdy małoletni jest ofiarą

Groźby karalnej

**Groźba
popelnienia
przestępstwa**

**Należy zawiadomić
policję lub prokuraturę
o podejrzeniu
popelnienia przestępstwa**

Groźby bezprawnej

**Groźba
zmuszenia
do określonego
zachowania**

Dołączyć wniosek o ściganie

Po zawiadomieniu...

Dalsze działania poprowadzą prokuratura i policja

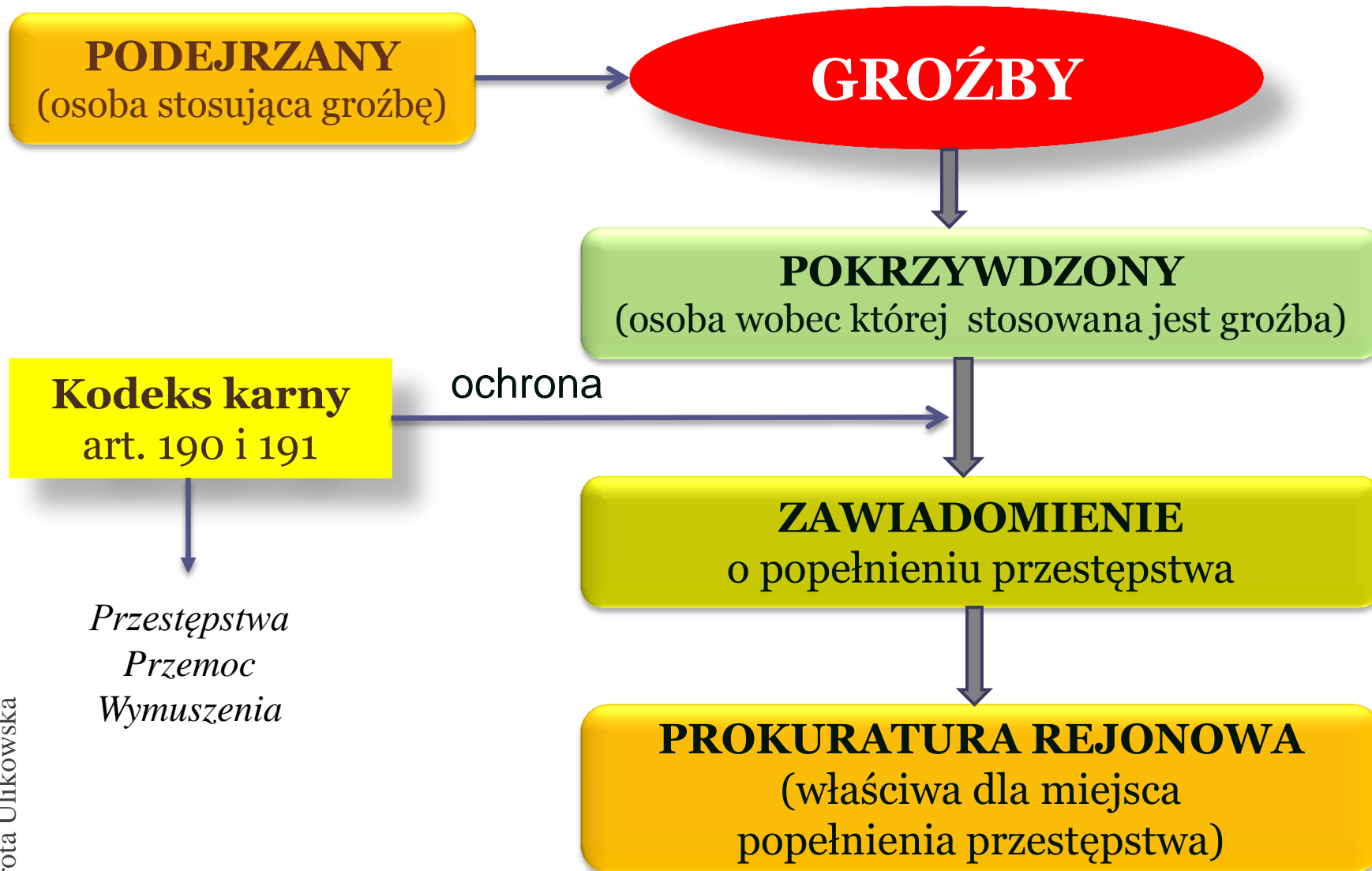
Przesłuchanie

Dziecko będzie przesłuchiwane TYLKO jeden raz

w przyjaznym pokoju
w obecności rodziców

Postępowanie w przypadku groźby

TRAGICZNY PRZYKŁAD

Samobójcza śmierć gimnazjalistki

*Gdy nauczycielka wyszła na chwilę z klasy, zaczęło się zaczepianie i naśmiewanie z koleżanki. Ania miała 14 lat. Nad nastolatką znęcali się jej rówieśnicy, koledzy z klasy, jednocześnie nagrywając zdarzenie kamerą w telefonie komórkowym i grożąc jego upublicznieniem w Internecie. Przy tym było ściąganie jej spodni, obmacywanie...
– **Chodziło tylko o głupie żarty** – tak mówili chłopcy. Dla Ani to nie był żart, tego dnia uciekła ze szkoły, a następnego powiesiła się na skakance przywiązanej pod sufitem.*

Wulgaryzmy nie są
KONIECZNE
aby wyrazić swoje uczucia,
pragnienia, poglądy!

WULGARYZMY

Na początek PRZYKŁAD

10-letni Daniel jest uczestnikiem forum dyskusyjnego „Klub Myszki Miki”.

Od pewnego czasu jakaś osoba pojawia się na tym forum i zostawia bardzo wulgarne komentarze oraz wpisy.

Nie tylko używa brzydkich wyrazów, ale czasem nawet przeklina innych uczestników.

Administracja forum nie reaguje szybko i komentarze te są widoczne dla dzieci czasem nawet kilka dni.

Uczestnicy forum mają średnio 9–11 lat.

PYTANIE

Czy to jest dopuszczalne?

Gdzie występują wulgaryzmy?

W Internecie

- w miejscach dostępnych powszechnie, czyli niewymagających znajomości hasła i logowania się
 - np. czat, forum

Co to znaczy wulgaryzm?

- **Używanie**
 - przezywanie innych, używanie brzydkich słów
- **Umieszczenie**
 - nieprzyzwoitego zdjęcia, rysunku, obrazu

Co zrobić?

Pokrzywdzony

- lub jego przedstawiciel (RODZIC)
- składa zawiadomienie na policję
- ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia

WAŻNE

Jeżeli potencjalnymi sprawcami są małoletni, to sprawą zajmie się Sąd Rodzinny i Nieletnich

Zgłoszenia dokona też Policja, jeżeli wykryje, że sprawcami są małoletni.

Postępowanie w przypadku wulgaryzmów

NEKANIE

**STOP
STALKING!**

Co to jest nękanie?

**Złośliwe niepokojenie
jakiejś osoby
w celu dokuczenia jej**

**Wielokrotne powtarzanie
jakiegoś działania
skierowanego na jakąś
osobę wbrew jej woli**

Formy nękania

Wielokrotne wysyłanie komuś w Internecie lub przy użyciu telefonu komórkowego niechcianych lub uprzykrzających informacji, obrazów, linków zwłaszcza gdy dokonuje się tego, korzystając z różnych form internetowej komunikacji naraz

Bardzo częste wysyłanie komuś e-maili albo informacji za pomocą komunikatorów, chatów, pomimo wyraźnej niezgody odbiorcy.

Wpisywanie bardzo dużej liczby niechcianych komentarzy pod zdjęciami lub wypowiedziami danej osoby w Internecie.

Nękanie, jest jak „bombardowanie”

e-mailami

Skype

Komunikatorami
Gadu-Gadu

Informacjami zostawianymi
na kontach w serwisach
społecznościowych

Komentarzami
do zdjęć

**Co wywołuje u odbiorców poczucie
przytłoczenia, osaczenia, strach lub złość**

PRZYKŁAD

Od jakiegoś czasu 13-letnia Kamila otrzymuje na adres e-mailowy mnóstwo wiadomości o niemiłej treści typu:

- „Wiesz, że w klasie nikt Cię nie lubi”*
- „Ale mi Ciebie szkoda, że jesteś taka brzydka”*

Podobne komunikaty Kamila otrzymuje też na Messenger. Pomimo, że Kamila wraz z rodzicami blokuje numery tych kont, ktoś zakłada wciąż nowe. Kamila podejrzewa, dwie koleżanki z klasy, ale nie wie tego na pewno.

PYTANIE

Co można zrobić w tej sytuacji?

Co zrobić?

Pokrzywdzony

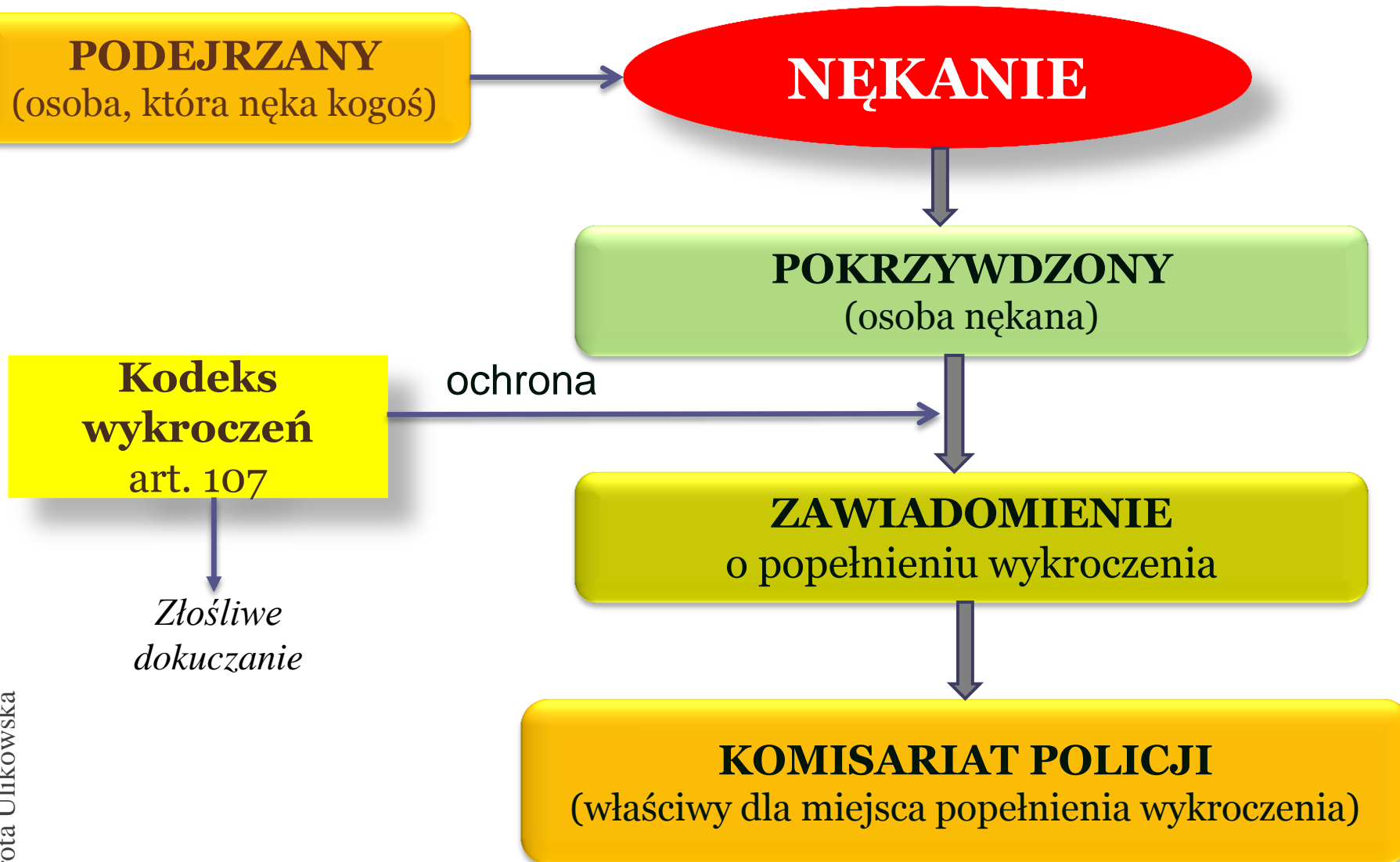
- lub jego przedstawiciel (RODZIC)
- składa zawiadomienie na policję
- ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia

WAŻNE

Jeżeli potencjalnymi sprawcami są małoletni, to sprawą zajmie się Sąd Rodzinny i Nieletnich

Zgłoszenia dokona też Policja, jeżeli wykryje, że sprawcami są małoletni.

Postępowanie w przypadku nękania

TRAGICZNY PRZYKŁAD

Nie wytrzymała

15-letnia Marysia na portalu społecznościowym poznała przystojnego Jacka. Poznany chłopak bardzo spodobał się Marysi, więc nastolatka była zachwycona, gdy okazywał jej zainteresowanie. Jednak szybko to się zmieniło, doszło do tego, że zaczął ją obrażać w Internecie z powodu jej nadwagi. Nękanie było coraz częstsze i bardzo niemile. Marysia nie wytrzymała, targnęła się na swoje życie. Po śmierci nastolatki, w toku dochodzenia policja ustaliła, że pod postacią Jacka ukrywała się matka koleżanki, z którą Marysia była skłócona.

EWOLUCJA NĘKANIA

Nękanie może się rozpocząć offline i przenieść się do cyberświata. I na odwrót.

Nękanie tradycyjne

17% wszystkich dzieci zetknęło się z cybernękaniem*

Cybernękanie

Cybernękanie może być bardziej intensywne niż jego 'tradycyjny' odpowiednik

Jest anonimowe, łatwe i ma ogromny zasięg

Nie widać emocji kryjących się za słowami

Może być prowadzone przez całą grupę napastników

Jest bardziej inwazyjne

Źródło: Badanie Kaspersky Lab poświęcone zagrożeniom cyfrowym przygotowane we współpracy z dr Astrid Carolus oraz prof. dr. Frankiem Schwabem z Wydziału Psychologii Mediów Uniwersytetu w Würzburgu

* Bündnis gegen Cybermobbing e.V. (2013); Więcej na stronie www.buendnis-gegen-cybermobbing.de

KASPERSKY

Co zrobić, żeby nie stać się ofiarą cyberprzemocy?

Nie udostępniaj swoich haseł ani loginów

- Twoje hasło nie być łatwe do odgadnięcia

Nie zapisuj haseł w komputerze

- bo mogą zostać wykradzione

Chroń swoje życie prywatne

- nie udostępniaj Twoich danych osobom obcym
- stosuj różne zabezpieczenia

Nie otwieraj i nie odpowiadaj na podejrzane e-maile oraz wiadomości od nieznanymi osób

Unikaj takich miejsc, gdzie jest agresja i przemoc

- w życiu codziennym oraz w internecie

Cyberprzemoc i stalking są zabronione

- art. 190a Kodeksu karnego

§ 1. Kto przez **uporczywe nękanie** innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, **podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.**

§ 2. **Tej samej karze** podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, **wykorzystuje jej wizerunek** lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest **targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie**, sprawca **podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.**

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

PAMIĘTAJ!

Stosowanie cyberprzemocy

NIE MOŻE BYĆ

formą dobrej zabawy

czy spędzania wolnego czasu w grupie

Opracowanie prezentacji **DOROTA ULIKOWSKA**

prawnik, doradca prawny i zawodowy,
wykładowca akademicki, trener
uprawnienia pedagogiczne

Kontakt:

Tel.: 512 267 955

E-mail: dorota@ulikowska.pl

Fundacja „OIC Poland”
ul. Gospodarcza 26
20-213 Lublin
NIP: 712-01-69-716
tel.: (81) 710-46-30 / fax: (81) 746-13-24

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

www.oic.lublin.pl